

Munkája befért volna a kisfilmek közé is, ahol alig volt kísérleti munka. Az animáció képzőművészeti alapjaira épített az *Egy árny halála*. A belga DOOD VAN EEN SCHADUW filmjének hőse árnyakat fotóz az első világháborúban, az élet-halál frontvonalán imbolyogva, az alakoknak csak a sziluetjét tudja megörökíteni.

Az ábrázolás és kifejezés egy filmben, festmény és fotonikus kép viszonyában testesül meg két lány lesbikus kapcsolatában, a képregény alapú *Adéle életében*. A címszereplő műzsája, modellje lesz Emmának, aki megfesti őt, Adéle azonban kifejezőbb a filmvászonon. A cannesi nagydíjas filmet ABDELLATIF KECHICHE rendezte, SOFIAN EL FANI fényképezte.

Számos további film utalt képzőművészeti előzményekre: a *Tiltott szerelem*, a *Minden odavan* és a *Csak saját felelősségre* vizes jelenetei helyenként David Hockney medencés festményeire emlékeztettek. A *nyár királya*³ fiataljainak erdei tanyáját akár Tony Cragg is építhette volna. A fődíjas német *Tore tánca* kulcsképe pedig a „trash” idézte – KATRIN GEBBE rendezése, MORITZ SCHULTEISS fényképezése nemcsak látványában volt felkavaró, hanem a nyárspolgári család szemét, brutális mentalitásában is, akik a címszereplő hitét teszik próbára a vértanúságig. A legszürrealisabb képeket pedig a délszláv filmek mutatták (*Halima útja; Templom a dombon*⁴) a balkáni háborúról, utóhatásairól, valós történeteket rekonstruálva.

3 Rendezők: Tomasz Wasilewski; J. C. Chandor; Paul Wright, ill. Jordan Vogt-Roberts.

4 A horvát Arsen Osztojics ill. a szerb Srdan Golubovics rendező, valamint Slobodan Trninc és Alexandar Illic operatőrök munkái.

Géger Melinda

Könyv/Kép/Más

A Magyar Művészkönyvalkotók
Társaságának kiállítása

Vaszary Képtár, Kaposvár
2013. november 8 – 2014. január 4.

A könyv az emberiség kultúrtörténetének egyik legösszetettebb jelentésű tárgya. Minden esetben az isteni titok szimbólumaként jelenik meg, mely csak a beavatottak számára hozzáférhető. JEAN CHEVALIER–ALAIN GHEERBRANT *Szimbólum szótár*ából kiderül, hogy fontos a könyv formája is. Az alkímisták számára a létrehozott művet hol nyitott, hol zárt könyv fejezi ki, aszerint, hogy az eredeti anyagot már megmunkálták-e vagy csak most került ki a bányából. Néha, amikor a könyv zárt alakjában, hét szalaggal lepecsételve van ábrázolva, a nyers ásványi anyagot jelzi. Lényegében a Természet Nagy Könyve, mely magába foglalja a profán tudományok és a szent misztériumok titkának feltárását. A csukott könyv a szűz, megmunkálatlan anyagot jelenti, a nyitott a megtermékenyített, megmunkált anyagot. Becsukva a könyv megőrzi titkát, kinyitva a tartalom hozzáférhető azok számára, akik kutatják. A könyv a szívhez is hasonló, amely feltárja gondolatait és érzéseit, bezárkózva elrejt azokat.

E bonyolult jelentésrendszer sokrétű metaforáinak feltárására külön művészeti műfaj, a művészkönyv vállalkozik. A művészkönyv viszonylag újabb keletű műforma a modern művészet történetében. Az 1970-80-as években terjedt el, és az évtized végére Magyarországra is eljutott. A műfajt ápoló képző- és iparművészek egyesületi formában, a Magyar Művészkönyvalkotók Társasága kiállításain jelentkeznek bemutatóikkal. Idén a székesfehérvári Művészkönyv

Triennálé mellett Kaposváron is nagyszabású kiállítás nyílt: az egyesület tagjainak alkotásaiból több mint 100 művet tekinthetett meg az érdeklődő közönség. Speciális műtárgyként a művészkönyv átmenetet képez a plasztika, a grafika és az alkalmazott műfajok között, ráadásul szabad teret enged a különféle anyagok és technikák kreatív alkalmazásának a felhasznált anyagminőségek, színkarakterek és strukturális sajátosságok tekintetében. A kaposvári kiállítás címében megfogalmazott gondolat, a „Könyv/Kép/Más” éppen azt jelenti, hogy a művészek több területről jönnek, és alkotásaik közé nem „csak” a könyvplasztikák tartoznak. A kiállított művek között tehát olyan művekkel is találkozhattunk, amelyek az illető művészi arculatnak megfelelő, más természetű megnyilatkozás: festmény, grafika, textil vagy éppen plasztika.

A művészkönyv megjelenésének nincsenek különösebb szabályai: maga a tárgy csukott állapotban egy viszonylag merev geometrikus struktúra. Hasábszerű, zárt tömegével – ha kell – tud nagyon szigorú lenni, de amint kinyílik, elszabadul a képzelet. A lapok könnyű, játékos ívekbe rendeződve tárnak fel a szemlélő előtt. Van, amikor szabályos ritmusokban, legyezőszerűen vagy éppen sorozatba állítva, egy leporelló elemeiként bontakoznak ki a belső tartalmak, máskor szabálytalanul, rendtelenséget és rendszertelenséget sugallva, elrongyolódva vagy eltérve jelenítenek meg differenciált tartalmakat: az idő múlását, az elhasznátságot, a pusztulást, de mindig a művész szándéka szerint.

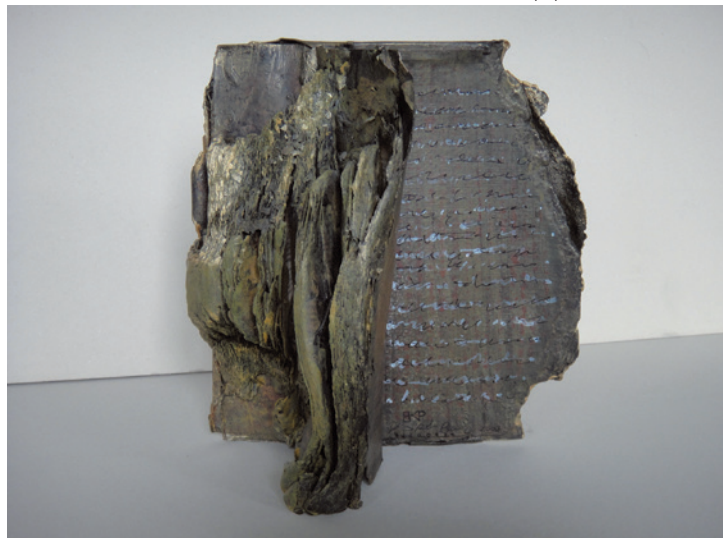
A művészek a könyv alapvető struktúrájából kiindulva – vonzalmaiknak, érdeklődéseinek engedve – mindig az alapforma más és más sajátosságait emelik ki alkotásaikban. Van, akit a könyv-alakzat, van, akit a szöveg textúrája, másokat a könyv kapcsán megjelenő matéria, taktilis anyagi minőség különféle vonatkozásai ihletnek meg. Természetesen e tárgyak soha nem készülnek arra, hogy könyvként használják, kézbe véve olvassák és lapozgassák őket. Sokkal inkább egy-egy vizuális gondolat kivonatáról van szó.

A könyvhöz, mint kultúrtörténeti vonatkozásokat hordozó tárgyhoz legközelebb álló művészeti műfaj a grafika és a festészet. A kaposvári kiállításon a grafikusok

SZIRÁNYI ISTVÁN
A szilvásszentmártoni hegyközség naplófőkönyve, 2013.
könyv, akril, tus, kenderzsínór, metszőkés, 30×16×5 cm

KOVÁCS PÉTER BALÁZS
Who is who I., 2009, papír, akril, 22×22×11 cm

DAMÓ ISTVÁN

Oldalnézet, 2005, nyitva 30 cm, merített papír, tezacskó, papírpép, kézírás, 21×14 cm

közül BUTAK ANDRÁS könyvvilága a növényi organizmusokhoz hasonló struktúrákból építkezik: sorozatainak hajlékony ívekből kialakított vonalszövedéke a természet ritmusaihoz igazodva hol összesűrűsödik, hol kitér. Könyvleprellőjét a ritmusnak megfelelően nyitja-zárja, folytatja vagy megtöri. FARKAS RITA, ADORJÁN ÉVA, BORNEMISZA ROZI és LÁSZLÓ BANDY érzékeny, lírai történeteket „mesélnek” el finoman rajzos felületeiken. Alkotásaikban hangsúlyosan alkalmazzák a vágás, a hajtogatás és esetenként a festés és rajzolás eszközeit. SZIRÁNYI ISTVÁN ősi, archaikus dimenziókban kalandozik el: művei a keleti és a nyugati kultúrák találkozásának keresztmetszetében jönnek létre. Nyers és barbár gesztusai, szándékosan „tákol” formái találkoznak a kifinomult keleti kultúra jelkép és szimbólumkereső törekvéseivel. VASVÁRI LÁSZLÓ SÁNDOR összeépített könyvinstallációja a különféle texturális szöveghalmazok, irattartók, képes felületek kaleidoszkopszerű, színes plasztikai hatását, ritmuselemeit aknázza ki.

A festők közül ŚWIERKIEWICZ RÓBERTET a Kelet, India szellemi világa foglalkoztatja. Lapjain a folyamatosan változó világot szimbolizáló nyolcküllőjű kerék utal az idő könyvlapként egymás után lepergő folyamataira, a teremtés és pusztítás erőire, a folyamatos átalakulásra. *Ganga* című művészknív-sorozatában a három bölcs majom buddhista példázatát fordította át szívárványos festői gesztusokba. SEJBEN LAJOS és KOVÁCS PÉTER BALÁZS a különféle anyagok, papír, kő és fém társításával hozták létre gondolatébresztő könyvobjektjeit. DAMÓ ISTVÁN képzetes könyvlapjain az anyagi világ szürrealis törmelékei rendeződnek el: a tépett foszlányok, írástörödékek állandó kísérői e fakturális hatásokban dús, drámai érzékenységű világnak. PÁL CSABA és SZABÓ KRISTÓF expresszív, festői hatásokban dús megközelítéssel nyúl az anyaghoz, míg KÖNYV KATA a könyv fogalmához társítható, emblemikus tárgyakat jelenít meg expresszív képasszociációiban. A könyvstruktúra architekturális és plasztikai vonatkozásait sokan használják ki. A kiállító művészek közül ide sorolható SZÉCHY BEÁTA, aki a könyvből különös, geometrizáló könyvszobrokat készít. Nyitott és zárt vagy éppen hajtogatott lapokból álló plasztikáit sokszor ötvözi konceptuális tartalommal. PATAKI TIBORT szintén a könyv jellegzetes karaktere ihleti: konstruktív szellemiségű tárgyai a tömbszerűen zárt vagy a mozgásban lévő, egymásba hajló részelemek összevágásával, egymásba illeszkedő sorolásával kínálnak az emberi élet metaforáihoz kapcsolódó asszociációkat. A könyvművészek kedvelt megoldása, amikor a papír alapú struktúrát más tárgyakkal kombinálják, és a különféle anyag és tárgyi elemekből önálló plasztikákat építenek össze. E vonulat egyik mestere BARABÁS MÁRTON, aki zenei asszociációkat idéz fel játékos konstrukcióiban. A különféle anyagminőségek érzéki-esztétikai hatását használja ki *Kiss Ilona*: a színek, ipari és természetes anyagok, felületek egymás melletti alkalmazásával, esetenként ütköztetésével kultúrtörténeti vonatkozásokat, jelrendszereket és kivonatokat alkot. A kaposvári kiállításon magyar írók és képzőművészek „könyvportréit” alkotta meg.

A könyvborítók felülete, a kinyitott lapok és betűk egyenletesen ritmizált sorozatai különösen nagy hatást gyakorolnak a textilművészekre. SÓVÁRADI VALÉRIA itáliai utazásainak emléklapjait rendezgeti el emblemátikusan összesűrített, lírai naplókban. Az antikvitás építészeti emlékeinek végsőkig leegyszerűsített, szelletes metaforáiban finom humorát is felvillantja. KELECSÉNYI CSILLA természetes anyagok beépítésével nőiesen érzékeny, költői képzeteket társít képi jeleihez. RICHTER SÁRA érzéki hatásokban bővelkedő, tapintásra készítő felületeivel a könyvoldalak a végtelenségbe futó, szövött kárpitok asszociációit idézik meg, míg SIMON ILONA sajátos textilobjektjeiben a színek és anyagok társításában teremt egy kedvesen nőies világot.

i n s i d e
e x p r e s s

Fiatal
Képzőművészek
Stúdiója
Egyesület

studio.c3.hu

_020

KROÓ ANITA
Köztársaság tér, 2012/2013
195×145 cm, akril, vászon

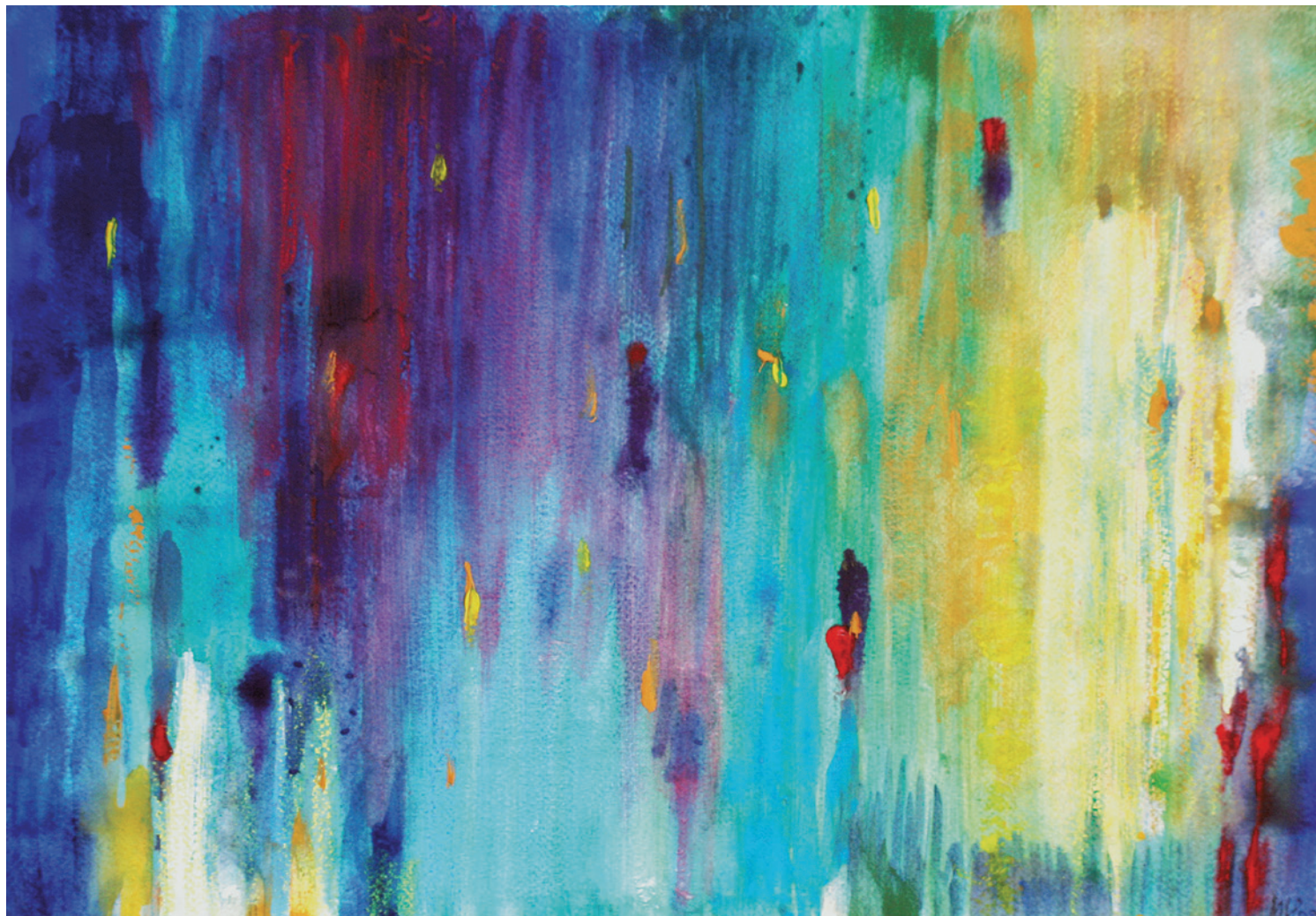

Új képek

MOLNÁR LÁSZLÓ

festőművész kiállítása

MOLNÁR LÁSZLÓ: *Víz-élmény*, 2012, tempera, papír, 35,5×51 cm

Budapest Galéria, 1036 Lajos utca 158.
2014. február 7 – március 16.

Megtekinthető hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

budapest galéria
budapest gallery

BUDAPESTI
TÖRTÉNETI
MÚZEUM **BTM**